

Adam Łukaszewicz

„Frazesy i teatr”? Ostatnie lata Antoniusza i Kleopatry.

Dramat Antoniusza i Kleopatry stał się natychmiast po jego zakończeniu tematem literackim. Propaganda Augusta stworzyła oficjalną wersję wydarzeń i zdominowała treść utworów poetyckich i prozy historycznej. W naszych czasach usilnie dopatrywano się u Horacego słów uznania dla Kleopatry, która chciała zginąć *generosius*, gdyż była *non humilis mulier* i nie ulękła się "po kobiecemu" miecza. Tymczasem poeta wskazuje jedynie na jej *furor* i inne przejawy rzekomego wynaturzenia, gdyż nie była ona kobietą taką jak inne, lecz *fatale monstrum*. Była stale pijana, a wreszcie *deliberata morte ferocior*. Oczerniającej literaturze towarzyszyła niewybredna ikonografia. Późniejsze wieki przejęły legendę i trwa ona w tej wersji do dzisiaj. Antoniusz jest w tej wulgacie tylko cieniem Kleopatry, która była zdeprawowaną *regina meretrix*, inicjatorką szaleństw i mistrzynią rozpusty.

Rekonstrukcja prawdziwego przebiegu wydarzeń i próba odtworzenia zgodnego z rzeczywistością wizerunku Kleopatry jest trudnym zadaniem, w którym obok analizy tendencyjnych tekstów wykorzystuje się także źródła numizmatyczne oraz inskrypcje i papiirusy. Temat jest bardzo rozległy, to wystąpienie stanowi jedynie ograniczony komentarz uwzględniający dane z pewnego znanego od dawna źródła, nie dotyczącego bezpośrednio egipskiej królowej, tylko Marka Antoniusza.

Poglądy zawarte w referacie zostały obszerniej przedstawione w artykułach, które są w druku i ukażą się w najbliższym czasie.